

Binnenland

Leverancier van mosterdgas aan Saddam Hoessein gedaagd door Nederlandse Koerden

Schadeclaim gifgasslachtoffers

Van onze verslaggever
Marcel van Lieshout

DEN HAAG 'Een kille man zonder emotie', zegt gifgasslachtoffer Rebas Kadir over Frans van Anraat (68), de Nederlandse zakenman die tot 16,5 jaar gevangenisstraf is veroordeeld voor medeplichtigheid aan oorlogsmisdaden. Kadir komt tot die beschrijving voordat de Haagse rechter zich deze maandagmiddag heeft gebogen over de eis van gifgasslachtoffers tot schadevergoeding.

Als er bij Rebas Amed Kadir (27) een woord over zijn lippen rolt, gaat dat stevast vergezeld van een piepend geluid. De Koerd Kadir, sinds 1993 in Nederland, beschikt nog over 33 procent longcapaciteit. Alleen al door dat geluid wordt hij nog dagelijks herinnerd aan 16 maart 1988. Op die dag werd zijn Noord-Irakese woonplaats Halabja gebombardeerd door het Iraakse leger van Saddam Hoessein. Nagenoeg de hele familie van de toen 4-jarige Rebas overleefde de mosterdgasaanvallen niet.

'Halabja' is 23 jaar na dato ineens weer bijna voelbaar als maandag in de Haagse rechtbank videobeelden worden vertoond van de aanvallen tegen de Koerden. Rebas wendt het hoofd bij herhaling af, de beelden staan al voor altijd op zijn netvlies. Frans van Anraat, indertijd leverancier van een stof voor productie van mosterdgas aan het Iraakse bewind, kijkt ogenschijnlijk onbewogen toe.

Vijftien slachtoffers van de gifgasaanvallen die Saddam's troepen in Irak en Iran uitvoerden eisen ieder 25.000 euro schadevergoeding van Frans van Anraat wegens diens aandeel in de oorlogsmisdaden.

Ook Dayna Mohammad (34) uit Deventer woont de zitting bij. Ze overleefde 'Halabja' door zich schuil te houden in een kelder. Ook zij heeft ernstige longproblemen. Op de vraag wat ze zich herinnert van de aanvallen zegt ze: 'Een soort laag van poedersuiker. Dat was het eerste wat ik zag toen ik uit de kelder kroop.'

Bij de civiele rechter draait het deze middag om de vraag of Van Anraat

Slachtoffers van gifgasaanvallen door Iraaks bewind tijdens de civiele zaak tegen leverancier Frans van Anraat. Foto Arie Kievit

compensatie moet betalen. In de strafzaak is al vastgesteld dat hij in de jaren tachtig van de vorige eeuw ten minste 1100 ton Thiodiglycol (TDG), een stof voor de productie van

mosterdgas, heeft geleverd aan het bewind van Saddam Hoessein. Hij betwist niet dat de eisers slachtoffers zijn geworden van oorlogsmisdaden, maar blijft volhouden dat hij de

TDG verkocht voor de textielindustrie. 'Deze zaak gaat over TDG, niet over mosterdgas', zegt raadsman H. Vermeer namens zijn cliënt. Tegen de eisers: 'U moet bij de staat Irak zijn. Daar heeft u veel meer kans.'

Namens die eisers maakt advocate L. Zegveld duidelijk niets te geloven van het verweer van Van Anraat dat hij niets wist van de productie en inzet van mosterdgas. 'Dat feit is strafrechtelijk al vast komen te staan.' Ook de bewering dat Van Anraat geen geld zou hebben voor het betalen van schadevergoeding wordt door haar aangevochten. 'Dat gelooft het Openbaar Ministerie niet. Dat is ook met een vordering bezig.'

Voor Rebas Kadir bevestigt de middag wat hij toch al vond: 'Van Anraat heeft geen hart.' Dat Saddam Hoessein en veel van zijn getrouwen dood zijn biedt geen troost. 'Ze zijn veroordeeld voor andere zaken, niet voor wat ze de Koerden hebben aangedaan.'

De rechtbank doet op 16 maart uitspraak.

Binnenland

Chirurgen: strengere normen voor operaties

Van onze verslaggeefster
Lidy Nicolaisen

AMSTERDAM Operaties van borstkanker mogen voortaan niet meer worden uitgevoerd zonder de aanwezigheid van een plastisch chirurg en een radiotherapeut. Beide specialisten zijn nodig voor een snelle reconstructie van de borst.

Deze nieuwe norm stelt de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde, een organisatie waarin alle chirurgen zijn verenigd. De nieuwe norm moet dit jaar worden ingevoerd.

Borstkankeroperaties mogen alleen worden uitgevoerd in gespecialiseerde ziekenhuizen waar jaarlijks tenminste vijftig van dit soort operaties wordt gedaan, waar moderne apparatuur staat en waar een team van medisch specialisten en gespecialiseerde verpleegkundigen werkt. De maatregelen maken deel uit van een reeks van nieuwe normeringen die de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde uitvaardigt om de kwaliteit van de zorg in Nederland te verbeteren.

Vijftig behandelingen in een ziekenhuis per jaar zijn volgens Heelkunde ook de minimumnorm voor operaties van darmkanker. Minimaal twee maag-lever-darmartsen of gespecialiseerde internisten moeten aanwezig zijn en er moet worden gewerkt met speciale CT- en MRI-scans. Longkankeroperaties mogen alleen worden uitgevoerd in ziekenhuizen waar met hulp van moderne scan-, echo- en röntgenapparaten diagnoses gesteld kunnen worden. Longembolie moet kunnen worden opgespoord. Er moet een intensive care zijn en een laboratorium dat 24 uur per dag bloed- en weefselonderzoek kan doen. Deze instellingen moeten tenminste twintig longoperaties per jaar uitvoeren om als behandelbaar erkend te worden.

De bedoeling is dat komende zomer ook normen voor andere chirurgische behandelingen worden gepubliceerd. De nieuwe normen vormen een standaard, maar ze zijn, aldus een woordvoerder van Heelkunde, niet statisch. Op basis van de registratie zullen ze steeds verder worden aangescherpt.

Politie verricht onderzoek bij de woning in Noordwijk waar zaterdag tegen middernacht een auto met een Poolse kenteken het huis in reed. Foto ANP

Minder verkeersongelukken, veel dronken Polen bij ongevallen betrokken

Poolse chauffeur drinkt meer

Van onze verslaggever
Jonathan Witteman

NOORDWIJK Een Noordwijkse tragedie is een van de vele recente ongelukken en bijna-ongelukken waarin Poolse weggebruikers een negatieve hoofdrol speelden.

De glasscherven en brokken beton liggen nog in de voortuin. De geknakte stang van een lamp, de gebroken spijlen van het groene tuinhek, de verbrijzelde restanten van wat de voorruit was - zie daar de inventaris van het horror-ongeluk dat zaterdagavond het leven kostte aan de 78-jarige bewoner.

De blauwe Ford met het Poolse kenteken miste de scherpe bocht naar rechts en vloog de woonkamer binnen. Achterbuurman Aad Groenendaal was de eerste die het huis kwam binnenrennen. De kamer hing

de weg die vier maal de toegestane hoeveelheid alcohol had gedronken. En dan was er vorig jaar nog de reeks fatale incidenten waarbij Polen geschept werden bij het oversteken van de snelweg.

Zijn Polen een gevaar in het verkeer? Het Korps landelijke politie-

de twee inzittenden waren al gevlucht voordat Groenendaal de woning betrad. De politie zocht met helikopters en speurhonden naar de daders, maar zonder succes. De 76-jarige vrouw werd zwaargewond naar het ziekenhuis gebracht.

Eveneens op zaterdagavond werd een dronken Poolse automobilist uit voorzorg klemgereden door andere weggebruikers omdat hij slingerend over de A1 reed. Gisteravond haalde de Brabantse politie een dronken vrachtwagenchauffeur uit Polen van

de weg die vier maal de toegestane hoeveelheid alcohol had gedronken. En dan was er vorig jaar nog de reeks fatale incidenten waarbij Polen geschept werden bij het oversteken van de snelweg.

Zijn Polen een gevaar in het verkeer? Het Korps landelijke politie-

Achter het stuur met 4 keer het promillage dat is toegestaan

diensten deed eind vorige zomer geëriliste alcoholcontroles bij automobilisten met Poolse kentekens. Het korps stopte daar al na een paar weken mee, omdat de controles geen significante verschillen opleverden met Nederlandse automobilisten.

Maar volgens Nico van Ooik van de politie Hollands Midden (de regio waar Noordwijk onder valt) is er wel degelijk sprake van een verschil.

'Het aantal ongevallen neemt af in Nederland, maar het aantal Polen dat bij die ongelukken betrokken is, neemt toe.' In 2009 vonden er 37.754 verkeersongelukken plaats. Bij 0,64 procent was een Poolse bestuurder betrokken. Maar bij de ongelukken waarbij een te hoog alcoholpromillage in het spel was, steeg het aandeel van Polen naar 4 procent.

Van Ooik: 'Het is niet zo dat er heel veel Polen zijn die met te veel alcohol achter het stuur gaan zitten. Maar als ze eenmaal een slok op hebben, dan gaat het vaak om excessieve hoeveelheden, soms wel drie of vier het toegestane promillage. Ij of ik zouden dan niet eens een normaal telefoongesprek kunnen voeren, laat staan een auto besturen.'

INTERVIEW BABETTE POWELS, PROMOVENDA UNIVERSITEIT UTRECHT

Kinderen krijgen maakt niet gelukkiger

Babette Pouwels (38) volgde jarenlang ruim duizend Duitse ouders die hun eerste kind kregen. Ze ging op zoek naar de oorzaken van het dalende geluksgevoel van ouders.

Ouders zijn toch zielsgelukkig als ze een kind krijgen?

Pouwels: 'Dat beweren ze allemaal wel, ja. Als je mensen vraagt waarvan ze gelukkig worden, dan zeggen ze bijna altijd: van mijn kinderen. Maar bij metingen zie je dat niet terug. Sterker nog: we zien juist dat mensen er ongelukkiger van worden.'

Hoe erg is het?

'Op het moment dat er een zwangerschap is, zie je het geluk stijgen. Bij de geboorte en in het eerste jaar is er zelfs een piek. Bij vrouwen komt dit

halve punt hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat lijkt weinig, maar op de geluksschaal is dat veel. Pas bij de daling kwamen ze uit op het landelijk gemiddelde.'

Waarvan worden ze zo ongelukkig?

'Als ze kinderen hebben, worden mannen ontevredener over hun inkomen en hun vrije tijd. Al moet daarbij wel worden gezegd dat mannen na de geboorte van hun kind evenveel blijven verdienen en ongeveer evenveel vrije tijd overhouden.'

Vinden ze het minder leuk om tijd en geld aan hun kind te besteden?

'Ja, maar wat ook meespeelt is dat ze zich zorgen maken over de financiën. Ze zijn vaak kostwinner en ze voelen zich verantwoordelijk. Ook de invulling van hun vrije tijd is anders. Ze hebben niet meer de hele zaterdag vrij. Hun tijd verbrokkelt.'

En vrouwen? Vinden die werken ook leuker dan voor kinderen zorgen?

'Voordat vrouwen een kind krijgen, bepaalt hun werk grotendeels hun geluk: hoe meer ze werken, hoe gelukkiger ze zijn. Na een kind daalt dit - wat ze ook doen. Als ze minder gaan werken, worden ze ongelukkiger omdat hun baan vaak minder interessant wordt. En als ze wél veel blijven werken, hebben ze last van de stress om alles te combineren.'

Dat een kind tijd en geld kost, kan toch niet als een verrassing komen?

'Maar doorgaans kunnen mensen vrij slecht voorspellen wat hen gelukkig maakt. Dat zie je ook bij andere onderzoeken. Het effect van geld wordt bijvoorbeeld vaak overschat. Mensen denken dat ze gelukkiger worden als ze een baan krijgen waarmee ze meer verdienen. Dat is ook zo, maar als ze daarvoor veel

harder moeten werken, dan verdwijnt de vreugde van het geld heel snel. Dan hebben ze zelfs meer last van al het plezier dat ze opgeven.'

Zijn er ook vrouwen die wél gelukkiger worden van kinderen?

'Er is maar één groep vrouwen die even gelukkig blijft. Dat zijn vrouwen die voor de geboorte meer dan 45 uur per week werkten en dat na de geboorte blijven doen. Maar daar weten we nog te weinig van.'

Komt het ooit nog goed met die ouders?

'Jawel. Bij mannen begint het geluk na zeven jaar weer te stijgen. Uiteindelijk komen ze weer uit op hun oude niveau. Bij vrouwen duurt dat langer: vijftien jaar. Maar we moeten nog onderzoeken hoe dit precies in elkaar zit.'

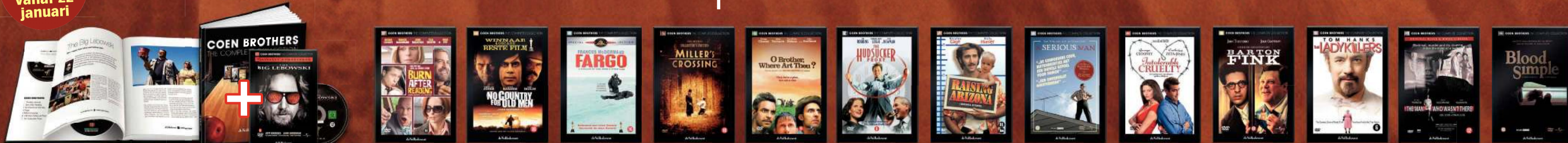
Maud Effting

ADVERTENTIE

Exclusief bij de Volkskrant vanaf 22 januari

Coen Brothers The Complete Collection

HUN BESTE -EN DUS ALLE 14!- FILMS

bruna

free record shop

de Bijenkorf

de Volkskrant
www.vk.nl/coencollection